

Hrvatski jezik

Školski esej

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Pedro Calderón de la Barca, *Život je san*

Polazno pitanje

Kako se Sigismundov lik mijenja tijekom dramske radnje?

Prvi polazni tekst

SIGISMUND

Zvijer se rodi: kožu čistu
čim joj ospu pjege divne
što se kao zvijezde čine
(zahvaljujuć umnom kistu),
po nagonu svom je ona
već opasna i smiona
i, okrutna prema svima,
po svom labirintu hara,
a ja, s mnogo više dara,
ja slobode manje imam.

Dođe riba što ne diše,
rođena u mulju sama;
čim, ko brodić u ljuskama,
morem počne da se njiše,
s valima se poigrava
i slobodno premjerava
prostor u svim smjerovima,
plivajući gore-dolje,
a ja, s darom ljudske volje,
ja slobode manje imam.

(...)

Kad me prožme jad taj hudi,
kao vulkan gorim cio
i srce bih svoje htio
iščupati van iz grudi.
Tko i zašto tako sudi
i otima ovdje nama
naša ljudska prava sama,
povlastice i nagrade
što ih nebo vodi dade,
ptici, zvijeri i ribama?

ROSAURA

Njegove riječi u meni su
strah i samilost izazvale.

SIGISMUND

Tko je slušao moje riječi?
Je li Klotaldo?
(...)
Sad ću ti ovdje smrt zadati
da ne bi znala da ja znadem
da su ti jadi moji znani.
I samo zato jer si čula
što sam zborio, smrvit ću te
ovim rukama svojim grubim.

Drugi polazni tekst

SIGISMUND

(...)
Sve da je srdžba moja bila
ko uspavana životinja,
a bijes moj sablja bez oštrice,
okrutnost moja mirno more,
ipak se sudba ne svladava
osvećivanjem i nepravdom,
čak se još više izaziva;
tako, tko hoće da pobijedi
svoju sudbinu, mora biti
vrlo razuman i umjeren.
A onaj koji pokušava
da zlo unaprijed predusretne,
neće se od njega obraniti.
No moguće je, razumije se,
da se skromnošću i dobrotom
spasimo od zla, ali samo
u času kad se zlo pojavi,
jer nema puta ni načina
da mu dolazak zapriječimo.
Za najbolji vam primjer služi
ovaj događaj neobični,
ova strahota, ovo čudo,

Hrvatski jezik

Školski esej

jer nema ništa tako jedno
kao, poslije mnogih muka
i opreznosti uzaludnih,
vidjeti, kako sad vidite,
jednog oca oborena
i jednog kralja ponižena.
Nebo je svoju riječ izreklo,
on je kušao da je spriječi,
no nije znao, nit' mogao.
A kako da je ja nadvladam
koji sam mlađi po vremenu,
po vrlinama i po znanju?

(Kralju.)

Zato ustani, gospodine,
i daj mi ruku; ako ti je
nebeska volja pokazala
da si pogrešno pokušao
da je nadvladaš, evo moga
pokornoga vrata, osvećuj se:
pred tvoje noge prostirem se.

BAZILIJE

O, sine, tvoje časno djelo
po drugi put te, evo, rađa
u mojoj krvi. Ti si vitez
i tebi danas pripadaju
lovor i palma. Pobjednik si,
i djela tvoja nek' te krune.

(...)

SIGISMUND

Budući da preda mnom stoje
još mnoga djela i pobjede,
najprije moram izvršiti
najveće djelo: pobijediti
samoga sebe. – Nek' Astolfo
da svoju ruku Rosauri,
jer on je dužnik njene časti,
i hoću da se dug isplati.

Smjernice

- U uvodu:
 - ukratko predstavite autora i djelo
 - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
 - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
 - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
 - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.
- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.